

Državni svet Republike Slovenije
Komisija za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino
Šubičeva ulica 4

1000 Ljubljana
e-pošta: gp@ds-rs.si; Damijana.Zelnik@ds-rs.si

Ljubljana, 29. julija 2025

Zadeva: Pobuda Sviz za spremembo 3. člena Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (EPA 2179-IX)

Spoštovani državni svetniki in svetnice,

v nadaljevanju tega dopisa vam posredujemo v vednost konkretno pobudo Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (v nadaljevanju SVIZ) za spremembo 3. člena Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (v nadaljevanju predlog ZVrt), ki smo jo v obliki amandmaja že posredovali poslankam in poslancem Državnega zbora.

Amandma k 3. členu predloga ZVrt (črtanje 2. odstavka 17. člena ZVrt):

Besedilo 3. člena predloga ZVrt se spremeni tako, da se glasi:

»Drugi odstavek 17. člena se črta. Ostali odstavki tega člena se ustrezno preštevilčijo.«

Obrazložitev:

Možnost povečanja števila otrok iz 2. odstavka 17. člena ZVrt je bila uvedena s spremembo ZVrt pred več kot 20 leti. In to v obdobju, ko je bilo večje število rojenih otrok v RS in posledično več potreb po vključitvi predšolskih otrok v vrtce, kot je bilo prostih mest. Ob uvedbi te možnosti je bilo načrtovano ali vsaj pojasnjevano vrtcem, da bo to uporabljalo izjemoma in začasno, saj gre za izjemo od sicer zakonsko določenega največjega števila otrok v oddelkih.

A izjema se je sprevrgla v pravilo. V večini vrtcev oz. oddelkov. Praviloma so občine od vrtcev tako ali drugače zahtevale, da načrtujejo povečanje števila otrok v oddelkih vrtcev nasploh. Ne glede na to, kolikšen je ali bo pričakovan obseg vpisa predšolskih otrok. Posledično tudi niso načrtovale (kadrovske in prostorske), da se omogoči oblikovanje oddelkov v obsegu normativa, kot ga sicer določa ZVrt. Glede na navedeno je očitno temeljni razlog za povečanja predvsem finančne narave, ne pa kakovostno izvajanje predšolske vzgoje.

Trenutno se pomembno zmanjšujejo generacije predšolskih otrok, prostih mest v vrtcih upoštevaje zakonski normativ pa je praviloma večje, kot je vpisano število otrok. Četudi to ne drži v vseh okoljih, je trend jasen, in ne kaže, da se bo spremenil. Kljub zniževanju števila otrok veliko občin še vedno ohranja poveča normativ. Četudi ostanejo igralnice nezasedene, ostale pa so zasedene s dodatnima 2 otrokoma, število zaposlenih se posledično znižuje. In kljub temu, da je v vrtce vključenih čedalje več otrok s posebnimi potrebami oz. rizičnimi dejavniki, da je delo v oddelkih vedno težje, da otroci potrebujejo več individualne obravnave ipd.

Število otrok v skupinah je ključni dejavnik pri zagotavljanju izvajanja kakovostne predšolske vzgoje. Zato opisana praksa neizogibno posega v samo kvaliteto izvajanja vzgojnega dela s predšolskimi otroki. Zaradi interesa otrok in ohranjanja kakovosti predšolske vzgoje, s katero se RS za enkrat še lahko ponasala v mednarodnih primerjavah, je potrebno dokončno ukiniti možnost občin za povečanja sicer zakonsko določenega števila otrok v oddelkih vrtcev za 2 dodatna otroka!

Da razmerje med strokovnimi delavci in številom otrok v oddelku ni zadovoljivo, je ugotavljala že Bela knjiga za vzgojo in izobraževanje, ki je glede pogojev za izvajanje predšolske vzgoje med drugim predlagala rešitev 20 otrok v oddelku vrtca v 2. starostnem obdobju (namesto takrat in še danes predpisanih 22 otrok)¹. Predlog Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja za obdobje 2023–2033, z dne 30. 6. 2024, pa med ukrepi za posodobitev sistema predšolske vzgoje izrecno predlaga ukrep, da se spremeni 17. člen Zakona o vrtcih, in sicer tako, da se ukine fleksibilni normativ!²

Tudi predlog ZVrt se je pričel pripravljati na delovni skupini, ki jo je imenoval takratni minister, pristojen za izobraževanje, eden izmed glavnih povodov za njeno ustanovitev (če že ne glavni), pa je bila ravno ukinitve možnosti povečanja števila otrok. Tovrstni predlog je v končnem poročilu maja 2023 podala posebna delovna skupina (imenovana s strani ministra, pristojnega za vzgojo in izobraževanje), sestavljena iz predstavnikov zaposlenih, ravnateljev in ministrstva, ki je več mesecev proučevala predloge potrebnih sprememb standardov in normativov v vrtcih. Ukinitve omenjene možnosti povečanja števila otrok je izpostavila kot ključni predlog za ohranitev kakovosti predšolske vzgoje. Predlog zakona ZVrt kljub vsemu zgoraj navedenemu to izjemo ohranja v celoti. Še več! V bistvu jo določa kot pravilo oz. da ima občina pri tem skorajda popolnoma prosto izbiro, saj je lahko njena možnost omejena le »izjemoma«! Te izjeme bi ob upoštevanju ZVrt podzakonski akt posledično lahko opredeljene zelo ozko. Kar tudi izhaja iz samega osnutka pravilnika, ki ga je predlagatelj predložil poleg predloga ZVrt. Zapisane omejitve so takšne, ki dejansko ne bi omejevale možnosti povečanja števila otrok v skupini. Pogoj minimalne notranje igralne površine pa ureja drug podzakonski akt, ki ga morajo vrtci (in občine) že upoštevati pri oblikovanju oddelkov. Naj dodamo, da tam predpisana minimalna notranja igralna površina (najmanj 3 m²) ni realizirana v praksi niti po 25 letih od njene določitve. In sicer zaradi številnih sprememb prehodne določbe pravilnika (ki vsakič za več let odločit njeno uveljavitev)!

¹ Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju 2011, str. 94, Nacionalna skupina za pripravo Bele knjige za področje vzgoje in izobraževanja v RS, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana, junij 2011; <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2017/09/Bela-knjiga-o-vzgoji-in-izobra%C5%BEEvanju-v-RS-2011.pdf>

² Nacionalni program vzgoje in izobraževanja 2023-2033 - predlog, str. 47, Delovna skupina za pripravo nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023-2033, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Ljubljana, 30. junij 2024; <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Nacionalni-program-vzgoje-in-izobrazevanja-za-obdobje-2023-2033-predlog.pdf>

Da je znižanje števila otrok v oddelkih vsaj preko ukinitve možnosti povečanja tako rekoč nujna, pa so prepoznali zaposleni s podajo obsežnim številom pod tovrstno peticijo. Prav tako tudi starši, ki se očitno zavedajo koristi otrok, ki jim ga lahko nudi kakovostnejše izvajanje programa predšolske vzgoje.

Dodaten člen v prehodnih in končnih določbah predloga ZVrt (postopen pričetek uporabe črtanja 2. odstavka 17. člena ZVrt):

»_ . člen

(prehodni režim ukinjanja možnosti povečanja števila otrok v oddelkih)

Določba 3. člena zakona se prične uporabljati postopoma, in sicer:

- s 1. septembrom 2026 za oddelke, v katere so vključeni otroci, stari od 1. do 2. leta,
- s 1. septembrom 2027 za vse oddelke 1. starostnega obdobja,
- s 1. septembrom 2028 za oddelke, v katere so vključeni otroci, stari od 3. do 4. leta,
- s 1. septembrom 2029 za vse oddelke 2. starostnega obdobja.«

Obrazložitev:

Glede na statistične podatke in tudi podatke pristojnega ministrstva se trenutno zmanjšujejo generacije predšolskih otrok (večinoma zaradi nižjega števila rojenih otrok). Nekatere občine se (več) ne poslužujejo te zakonske možnosti. Druge, žal, še vedno.

Poudarjamo, da je bistvena ukinitiv možnosti povečanja števila otrok v oddelku s strani očine ustanoviteljice v celoti. Vsekakor pa razumemo, da tovrstna sprememba terja svoj čas za uveljavitev. Zato upošteva položaj predšolske vzgoje v občinah, način oblikovanja oddelkov v vrtcih ter tudi koristi otrok (v skupinah, ki so že oblikovane s povečanjem) predlagamo postopno ukinitiv možnosti povečanja števila otrok v oddelkih vrtca. In sicer s pričetkom v šolskem letu 2026/2027 (v oddelkih otrok starih od 1. do 2. leta) in tako postopno dalje do pričetka šolskega leta 2029/2030.

S spoštovanjem,

Branimir Štrukelj, l.r.,
glavni tajnik Sviz